

BIBLIO

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Θοδωρής Παπαθεοδώρου

«Ο λαός μας είναι παρορμητικός και μεγάλθυμος»

Το ηθικό χρέος του απέναντι στην πατρίδα, την οικογένειά του αλλά και τις ιδέες και πεποιθήσεις του τον ώθησε να γράψει μια τετραλογία για τον ελληνικό Εμφύλιο, που κλείνει με τους «Καιρούς της μνήμης». Με ηρωίδες τραγικές μάνες, ο Θοδωρής Παπαθεοδώρου αποτυπώνει όλη την τραγωδία που έζησε τη μαύρη εκείνη περίοδο ο λαός μας. Λαός, όπως λέει στην «ΠτΚ», με ροπή να εμπιστευτεί λάθος ανθρώπους και με κοντοπόδαρη μνήμη, που κινδυνεύει να επαναλάβει τα ίδια λάθη. Υπέρ των απτών θυσιών και κατά των ιδεοληψιών, ο ίδιος νιώθει ανησυχία και φόβο για το σήμερα, αντλεί, ωστόσο, κάποια αισιοδοξία από τη δύναμη των παλαιότερων σε χειρότερες εποχές. Όσο για τη δραστήρια πένα του, έχει ήδη ολοκληρώσει ένα νέο «αγανακτισμένο» μυθιστόρημα.

«Οι καιροί της μνήμης», που εκτυλίσσονται το 1949, ήρθαν να κλείσουν την τετραλογία σας, την αφιερωμένη στον ελληνικό Εμφύλιο. Πώς καταπιαστήκατε, καταρχάς, με αυτό το θέμα;

Ο Εμφύλιος είναι η πλέον σκοτεινή και πλέον τραγική περίοδος της σύγχρονης Ιστορίας μας και επηρέασε τον λαό μας πολλές δεκαετίες μετά το τέλος του. Παρά τούτο, στα σχολικά εγχειρίδια, η πρόσφατη ελληνική Ιστορία τελειώνει περίπου με το τέλος της Κατοχής. Λάθος μέγα, γιατί μη γνωρίζοντας τα γεγονότα, κινδυνεύουμε σήμερα να τα επαναλάβουμε. Έτσι, με αυτή την τετραλογία, θεωρώ ότι πραγματοποιήσα ένα ηθικό χρέος απέναντι στην πατρίδα μου, στην οικογένειά μου, αλλά κυρίως στις ιδέες και στις πεποιθήσεις μου. Για την αποτύπωση του πράγματος, θα μου επιτρέψετε να αναφέρω τα μυθιστορήματα της τετραλογίας με τη χρονολογική τους σειρά. Το πρώτο ήταν «Οι κόρες της λησμονιάς», ακολούθησαν «Οι μάνες της άδειας αγκαλιάς», «Τα δάκρυα των αγγέλων» και τέλος, το μόλις εκδοθέν «Οι καιροί της μνήμης», όλα από τις Εκδόσεις Ψυχογιός, τις οποίες, δοθείσης της ευκαιρίας, ευχαριστώ για την εμπιστοσύνη τους και την απόλυτη συγγραφική ελευθερία που μου προσέφεραν καθ' όλη τη διάρκεια των αλληλεπλάτων εκδόσεων και επανεκδόσεων.

Οι εκτενείς σημειώσεις σας στο τέλος κάθε σας βιβλίου μαρτυρούν ενδελεχή έρευνα. Πόσο χρόνο σας πήρε για να συγκεντρώσετε όλες αυτές τις πληροφορίες προτού ξεκινήσετε να γράψετε;

Πολύ περισσότερο από το καθαυτό γράψιμο των μυθιστορημάτων. Και ήταν το πιο κουραστικό και αγχώδες κομμάτι της δουλειάς. Αγχωτικό γιατί οι μνήμες είναι ακόμη νωπές, χώρα που πολλοί άνθρωποι που βίωσαν τα γεγονότα ζουν ακόμη και με τις ζωές και τις μνήμες των ανθρώπων είναι ανεπίτρεπτο να παίζει κανείς ελαφρά τη καρδιά.

Στρατοδικεία, εκτελέσεις, στρατόπεδα στην Αλβανία, άγρια εγκλήματα μετά την ήττα του Κομμουνιστικού Κόμματος περιγράφονται στους «Καιρούς της μνήμης». Με την ιδέα για έναν άλλο κόσμο κουρευλασμένη. Πιστεύετε ότι η-όποια-θυσία αξίζει τον κόπο;

Υπάρχουν αναμφίβολα θυσίες που αξίζουν τον κόπο, η ανθρωπότητα αλλά και οι ίδιοι οι άνθρωποι, μέσα από τέτοιες θυσίες προχωρούν μπροστά. Εννοώ επί παραδείγματι τη θυσία μιας μάνας για το παιδί της ή τη θυσία για την πατρίδα, κάτι από και ουσιώδες κι όχι κάτι θολό και ομιχλώδες όπως μια αδύσητη ιδεοληψία. Και δυστυχώς, στον Εμφύλιο, η χώρα ρήμαξε από τις ιδεοληψίες και τις αγκυλώσεις.

Στην τετραλογία σας παρακολουθούμε την πορεία τριών γυναικών-της Αγγέλας, της Μέλπως και της Αριάδνης - που έχασαν άντρες, παιδιά, έζησαν την απόγνωση, έψαξαν τους αγνοούμενούς τους, έμειναν με άδεια αγκαλιά... Γιατί επιλέξατε γυναίκες πρωταγωνίστριες; Δεν επέλεξα γυναίκες, επέλεξα μάνες. Το απόλυτο σύμβολο της ανθρώπινης ύπαρξης. Και μέσα από την τραγωδία που έζησαν οι Ελληνίδες Μάνες εκείνης της τραγικής περιόδου, περνάει ολόκληρη η τραγωδία που βίωσε ο λαός μας. Αφήστε που η αρπαγή των παιδιών, το επονομαζόμενο Παιδομαζώμα του Εμφυλίου, ήταν το πιο ειδικό έγκλημα εκείνης της περιόδου και αποτελεί το επίκεντρο όλης της τετραλογίας. Στην περίοδο του Εμφυλίου, 28.000 παιδιά από 3 έως 13 χρονών αρπάχτηκαν από τους κομμουνιστές, σύρθηκαν ολομόναχα στις ανατολικές χώρες και ελάχιστα επανήλθαν στις μητρικές αγκάλες. Αντίστοιχα, άλλα 18.000 μαζεύτηκαν από τη βασίλισσα Φρειδερίκη και κλείστηκαν σε ιδρύματα. Φαντάζεστε την απόγνωση; Υπάρχει πιο απάνθρωπη πράξη από το ξερίζωμα ενός παιδιού από την αγκαλιά της μάνας;

ΝΕΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΕΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ Τίγρεις σε κλουβί

ΚΑΡΛΟΣ ΦΟΥΝΤΕΖΗΣ
Η ΘΕΛΗΣΗ ΚΑΙ Η ΤΥΧΗ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΜΠΟΝΑΤΣΟΥ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ, 2011, ΣΕΛ. 487, ΤΙΜΗ 20 ΕΥΡΩ

Απαλά νυχτερινά κύματα γλείφουν το κομμένο κεφάλι του Χοσσεύ Ναδάλ σε μια παραλία του Ειρηνικού. Το κεφάλι θυμάται, αφηγείται, λοξοδρομεί. Ξέρει ότι για φέτος, μέχρι στιγμής, είναι ο υπ' αριθμόν 1.000 φόνος, ότι στο Μεξικό κυβερνά το στιμώρητο έγκλημα κι ότι στη χώρα αυτή δεν υπάρχει τραγωδία, τα πάντα μετατρέπονται σε σαμπούνα. Ο Χοσσεύ φιλοδοξούσε να κατανοήσει τον κόσμο, ενώ ο στενός του φίλος Χερικό κατέληξε να θαυμάζει τον Κάιν. Η σχέση τους θα επιβαρυνθεί εξαιτίας της προμελετημένης προδοσίας μιας αδάμαστης γυναίκας, της Ασουίντα Χορντάν.

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΡΙΚ ΛΑΡΣΟΝ
ΣΤΟΝ ΚΗΠΟ ΜΕ ΤΑ ΘΗΡΙΑ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ, 2011, ΣΕΛ. 584, ΤΙΜΗ 18,80 ΕΥΡΩ

Η γιγάντωση ενός φρικτού εφιάλτη

Βερολίνο 1933. Ο φιλήσυχος καθηγητής Γουίλιαμ Ντοντ φθάνει στην Ευρώπη, με τη σύζυγό του, το γιο του και τη φλογερή κόρη του Μάρθα, ως ο νέος πρεσβευτής των ΗΠΑ στη χιτλερική Γερμανία. Ο πρώτος ανέφελος χρόνος της θητείας του Ντοντ στη γοητευτική πόλη με την έντονη, γεμάτη εκπλήξεις ζωή, θα πάρει δυσάρεστη τροπή όταν ο τρόμος και η άγρια βία αιματοκυλήσουν την πόλη και αποκαλύψουν το αληθινό πρόσωπο του Χίτλερ. Βασισμένος σε επιστολές, ημερολόγια, απομνημονεύματα και λοιπά ιστορικά ντοκουμέντα, ο Έρικ Λάρσον ξεδιπλώνει το χρονικό της σκοτεινής περιόδου του Γ' Ράιχ.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ

ΦΑΜΠΙΟ ΤΖΕΝΤΑ
ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ ΚΟΛΥΜΠΩΝΕ ΚΡΟΚΟΔΕΙΛΟΙ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΙΑΦΚΟΣ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2011, ΣΕΛ. 248, ΤΙΜΗ 13,30 ΕΥΡΩ

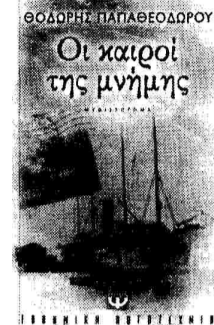
Η οδύσσεια ενός μικρού Αφγανού

Γεννήθηκε στο Αφγανιστάν. Ο πατέρας του έχασε τη ζωή του, ενώ δούλευε για τον πλούσιο εργοδότη του. Η μητέρα του τον έκρυβε για καιρό σε ένα λάκκο, και μια μέρα για να βάλει τέλος στο μαρτύριό του, τον συνόδευσε ως το Πακιστάν και τον άφησε μόνο του. Βάζοντάς τον να της υποσχεθεί ότι θα γινόταν καλός άνθρωπος. Ο μικρός Εναϊτολάχ ταξίδεψε στο Ιράν, την Τουρκία, την Ελλάδα και τέλος την Ιταλία. Μέσω της οδύσσειάς του γνώρισε την αθλιότητα αλλά και την ευγένεια των ανθρώπων, την απόγνωση αλλά και την ελπίδα. Και τελικά βρήκε ένα σπίτι. Στις σελίδες του βιβλίου, η ιστορία του...

ΒΙΒΛΙΟ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Της **ΚΡΙΣΤΥΣ ΚΟΥΝΙΝΙΩΤΗ**
kouninioti@pelop.gr

ΘΟΔΩΡΗΣ ΠΑΠΑΘΕΩΔΩΡΟΥ
ΟΙ ΚΑΙΡΟΙ ΤΗΣ ΜΝΗΜΗΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2011.
ΣΕΛ. 640, ΤΙΜΗ 18,80 ΕΥΡΩ

Το δράμα που βίωσαν οι Ελληνίδες μάνες στη διάρκεια του Εμφυλίου αποτυπώνεται στην τετραλογία του Θοδωρή Παπαθεωδώρου

> Τι του φτιάχνει και τι του χαλάει τη μέρα; «Η πρώτη σκέψη. Και για τα δύο. Δυστυχώς, τελευταία, το δεύτερο έχει πάρει τα σκήπτρα» απαντά.

> Το μήνυμα που θα έστελνε στους πολιτικούς μας θα ήταν «Το δημοτικό τελειώνει στα έντεκα».

> Δεν είναι πάντα αισιόδοξος ως Έλληνας, «αλλά αν ανατρέξει κανείς στο τι κατάφεραν οι παππούδες και οι πατεράδες μας σε εποχές αφάνταστα πιο δύσκολες από τη σημερινή, δεν μπορεί, θα αποκτήσει μια κάποια αισιοδοξία. Ελπίζω και κάποια διδαχή» εξηγεί.

> Για επόμενο βιβλίο του: «Είναι πολύ νωρίς ακόμη για να σκεφτώ κάποιο ή κάποια μυθιστορήματα μακράς πνοής, όπως η συγκεκριμένη τετραλογία. Όμως ήδη κυκλοφορεί ένα, ούτως ειπείν «αγανακτισμένο» μυθιστορημά μου με τίτλο: «Το τέλος του μικρού μας τσίρκου». Είναι ένα παραβολικό μυθιστόρημα για όλα όσα συνέβησαν τα τελευταία τριάντα χρόνια κι όλα όσα συμβαίνουν σήμερα, φέρνοντας το λαό μας στα όρια της παράνοιας».

ΤΟ ΧΘΕΣ, ΤΟ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ Η ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Φοβάστε μήπως με όλα όσα αφαιρούνται από τον κόσμο στο όνομα της «διάσωσης της πατρίδας» ξεσπάσει κάποιου άλλου είδους εμφύλιος;

Αυτό είναι κυρίως που φοβάμαι. Αυτό με απασχολεί, η αποσάθρωση του κοινωνικού ιστού και της κοινωνικής συνοχής, όχι το αν κοπεί το 10% ή το 20% του μισθού. Μετά φόβου βλέπω κάποιες φορές τα βήματα που είχαν γίνει προ του Εμφυλίου, να επαναλαμβάνονται κατ' αναλογία και σήμερα, κι αυτό με γεμίζει ανησυχία και φόβο.

Μυθιστορήματά σας, εκτός από τα τέσσερα για τον Εμφύλιο, μας ταξιδεύουν πίσω στον χρόνο. Σας ελκύει το ταξίδι στο παρελθόν;

Λογικό δεν είναι; Δεν προόλθαμε από παρθενογένεση.

Εχετε, όμως, γράψει κι ένα με σύγχρονο περιεχόμενο και πρωίδες γυναίκες. Να υποθέσω ότι τα θηλυκά, όλων των εποχών, έχουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον ως χαρακτήρες-μυθιστορηματικοί και μη;

Ασφαλώς. Και ως χαρακτήρες-μυθιστορηματικοί και ως μη...

Τα τελευταία επτά χρόνια έχετε γράψει δέκα βιβλία για ενπλίκους και τρία για μικρότερους αναγνώστες, ενώ ασχολείστε και με τη συγγραφή σεναρίων και θεατρικών έργων. Είναι το γράψιμο το οξυγόνο σας;

Δε θα το έλεγα. Αλίμονο εάν ο άνθρωπος αυτοπεριορίζεται από κάποια μονομανία, κάτι τέτοιο μοιάζει λιγάκι με εθελοδοουλεία. Σε ό,τι με αφορά, υπάρχει η οικογένεια, υπάρχουν οι φίλοι και πράγματα που κάνω μαζί τους και κάπου εκεί κρύβεται το οξυγόνο της δικής μου ζωής.

«Σημεία των καιρών και του λαού μας, που κοιλοπονούσε κι αυτός βασανισμένος τόσα χρόνια τώρα και κυφορούσε με φόβο να βγάλει τη νέα ζωή, ένα τόσο σποράκι που έλπιζε να ρίξει πάλι ρίζες και να πιαστεί στον έρπιο τόπο, να μεγαλώσει και ν' ανθίσει, μια μέρα να καρπίσει, να φέρει πάλι το φως στα σκοτεινισμένα μάτια των πολέμων...» γράφετε. Σήμερα, το φως αρχίζει πάλι να θαμπώνει. Τι φταίει, λέτε; Αυτό που λέτε αμέσως παρακάτω.

Αφιερώνετε το βιβλίο σας «στο λαό μας που πάντοτε παθαίνει και ποτέ δε μαθαίνει. Δυστυχώς, ούτε και τώρα...». Τόσο ανεπίδεκτος μαθήσεως πια; Δυστυχώς, ναι. Πάντα εμπιστεύεται τους λάθος ανθρώπους και πάντα η μνήμη του έχει κοντά ποδάρια. Ο λαός μας είναι παρορμητικός και μεγάλθυμος, ξεχνάει εύκολα και συγκρατεί ευκολότερα. Κι αυτό το πληρώνει τραγικά. Όπως τότε, όπως και σήμερα. Ελπίζω μόνο το σήμερα, να μην καταλήξει όπως το τότε.

ΜΕΛΕΤΗ

Οι άνθρωποι κατά του πλανήτη

CLIVE PONTING
Η ΠΡΑΣΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΠΑΝΟΣ ΣΤΑΘΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ, 2011.
ΣΕΛ. 640, ΤΙΜΗ 2011

Το παρόν μπεστ-σέλερ μελετά τη σχέση ανάμεσα στο περιβάλλον και την ιστορία της ανθρωπότητας. Εξετάζει τους παγκόσμιους πολιτισμούς από τη Σουμερία και την αρχαία Αίγυπτο, από το Νησί του Πάσχα ως τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, υποστηρίζοντας ότι οι άνθρωποι ανέκαθεν οικοδομούσαν κοινωνίες που αναπτύχθηκαν και ήκμασαν, εκμεταλλευόμενες τους φυσικούς πόρους της γης μέχρι που αυτοί κατέρρευσαν. Ο Κλάιβ Πόντινγκ εξηγεί τα περί καταστροφής του περιβάλλοντος, αποτιμώντας συγχρόνως την κρίση που αντιμετωπίζει σήμερα ο πλανήτης και τα προβλήματα που ζητούν λύση.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Περιπλάνηση στο παρελθόν

ΘΩΜΑΣ ΦΕΡΡΑΣ
ΖΕΥΣΙΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΙΚΑΛΗ ΣΙΔΕΡΗ,
2011. ΣΕΛ. 320, ΤΙΜΗ 15 ΕΥΡΩ

Από παιδί, ο Μιλτιάδης Πάνας ονειρευόταν τον εαυτό του με δόρυ και ασπίδα να πολεμά στη μάχη του Μαραθώνα. Χρόνια αργότερα, συμμετέχοντας ως εθελοντής σε ένα ερευνητικό πρόγραμμα στρατιωτικής σημασίας, το όνειρο θα γίνει πραγματικότητα, καθώς η δύναμη του υποσυνείδητου σε συνδυασμό με τη σύγχρονη τεχνολογία, επέτρεψαν σ' έναν αξιωματικό του σήμερα να ταυτιστεί με το μακρινό χθες. Συμπολεμιστής με τον Θεμιστοκλή και τον Αισχύλο, θα βιώσει μια ιστορική μάχη, ως αποκορύφωμα της λατρείας του για την αρχαία ελληνική σκέψη.

ΕΦΗΒΙΚΟ

Νεαροί ήρωες στη δίνη του πολέμου

ΜΑΝΟΣ ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ
ΔΕΝ ΜΕ ΛΕΝΕ ΡΕΓΓΙΝΑ... ΑΛΕΧ ΜΕ ΛΕΝΕ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ, 2011.
ΣΕΛ. 136, ΤΙΜΗ 9 ΕΥΡΩ

Από τότε που η Ρεγγίνα ήταν μικρό κορίτσι, ο πατέρας της την καμάρωνε για τα μαύρα της μαλλιά και της έλεγε πως είναι όμορφη σαν βασίλισσα. Όσο για τον Άλεχ, από τον καιρό που ήταν μικρό αγόρι, ο πατέρας του τον μάθαινε να προστατεύει τους αδύναμους. Η Ρεγγίνα και ο Άλεχ ζούσαν στην ίδια γειτονιά σε μια χώρα που αφού πρώτα γνώρισε έναν εμφύλιο πόλεμο, στη συνέχεια βρέθηκε να διακυβάζεται από ένα δικτατορικό καθεστώς. Οι δυο νέοι-15 με 16 χρονών-ερωτεύτηκαν. Κι ύστερα οι καταστάσεις τούς χώρισαν. Αλλά η μοίρα τους ήταν κοινή-το ίδιο άγρια. Μια ιστορία για αναγνώστες από 15-18 ετών.